

PANDIVERE

TEATAJA

Agrofirma „PANDIVERE“ teabeleht nr. 9

MÄRTS 1989

26. märts – rahvasaadikute valimise päev

Boris Moisei P. Gavronski on sündinud 1934. a. Eestis, Tartus töölisperikonnas.

1953. a. lõpetas ta Valga 1. keskkooli ja 1958. aastal veterinaararstina Eesti põllumajanduse Akadeemia. Aastatel 1958—61 töötas B. Gavronski Annikvere veterinaarjaoskonna juhatajana, 1961—67 Haljala kolhoosi veterinaararstina, alates 1967. a. „Kirre“ kolhoosi esimehena. Alates 1970. a. on ta jälke-Maarja kolhoosi esimees ja 1987. aastast ühtlasi agrofirma „Pandivere“ peadirektor. Kõikidel ametikohtadel on B. Gavronski end näidanud ehtevõitliku, asjatundliku ja printsiipspetsialistina.

NLKP liige 1967. aastast. Eesti NSV teeneline põllumajandustöötaja 1982. aastast. Kahe täiskasvanud poja isa.

Boris Gavronski kõrval registreeriti 11. veebruaril lõunavalimiringkonna saadikukandidaatideks sõjaväelane **Nikolai Jessipenko**, Vabariikliku Opetajate Täienduskooliõppelõpetaja **Tiit Made**, Tallinna Veduridepool juhendusvedurijuht **Arvid Matti** ja Eesti Televisiooni propagandasaadete peatoimetaja **Feliks Undusk**. Algantstani teeninud poliitöötlaja **N. JESSIPENKO** näeb oma saadikutöö eesmärgi rahva ja partei sideme tugevdamises, võitluses profleksionismi vastu. Armees tahab ta seista perestroika läbiviimise eest, parandada internatsionaalset kasvatustööd, puhastada ohvitseridekaadrit ja parandada selle ettevalmistust. Vastuse küsimusele, milline on tema programm tsiviililainkonna suhtes, võitis N. Jessipenko kokku sõnadega — valitsema peavad rahu ja kord.

TIIT MADE öeldusti:

Minu platvorm on teie platvorm, see, mis Eestist peab saama. See on tingimuste loomine, mis tagaks parema äraelamise (mitte üksnes majanduses, vaid kõigis elusfäärides). tsentraalsusest ülesaamine tähendab teed suveräänsuse suunas.

Põhülesanne on selles, et seista EESTI eest, mitte üksnes kitsalt oma kodu eest.

Ja veel — peame hoidma Eesti pidevalt NSV Liidu ja maailma huvi keskmes. See sunnib meid tegutsema, tegutsemine (ja tulemused) omakorda tingivad huvi.

ARVID MATTI:

Raudteetöötaja plaanid on seotud vaid raudteega seonduvate küsimuste lahendamisega — transporditõhendumise ja -kvaliteedi parandamise ning materjalitehnilise järje tõstmisega. Moskva kaudu oleks võimalik hankida rõõpaid — selline oli A. Mati põhjendus saalist avaldatud kahlustele, kas ta on ikka õige mees meid esindama. „Partei plaanid on minu plaanid. Kõik, mis vabariigi valitsus on välja töötanud, on hea. Mina toetan!“

FELIKS UNDUSK:

Iga mees tahab olla peremees oma kodus, iga rahvas omal maal. See on meie sünnipärane õigus. Alades nn. Eesti asja ei tohi unustada seda maakohta, kust saadikuks valiti. Tuleb jätkata sellest, mis juba käes. Aga käes on meli 16. november.

Meie tee on Eesti LME. Üldist LMET pole, iga paiga jaoks on oma.

Ajakirjaniku- ja saadikutöö on sarnased — ei saa olla võrdselt hea spetsialist igal alal. Aga see, et Algantstani tankide eest oleks saanud palju saksa kombine, on selge küll vist kõigile.

Gavronski

Boris

Miks mina,

...põllumees, tahan saada saadikutuks? Kas on vajalik maamehe kaasalõmine suure poliitikas? Need on küsimused, millele mul tuli vastata enne kui andsin nõusoleku oma kandidatuuri ülesseadmiseks.

Minu kandidaatussoov tulenes põllumajanduse olukorrast Eestis ja N. Liidus tervikuna. Kõige suurem probleem on põllumajanduse olukorraga meie toidulaud, mis ei ole muutunud põrnugi paremaks, kui see oli 50 aastat tagasi. Ebareaalne põllumajanduspoliitika on põhjustanud riigis korduvalt majanduskriise. Eestimaa on haige: haiged on nii maa kui inime. Tootmine iga hinna eest on viinud maa ökoloogilise katastroofini, inimene väljakurnamiseni ja töö võõrandumiseni.

Toetasid 16. novembri suveräänusustoluusi ja EKP Keskkomitee XI pleenumi seisukohti seane oma tegevuse eesmärgiks inimkeskse ühiskonna loomise. Eesmärgi saavutamiseks pean tähtsaks järgmisi tegevussuundi:

— Eesti ja teiste liiduvabariikide (nende soovil) suveräänsuse tagamine.
— suveräänsete liiduvabariikide liidu loomine, kus Nõukogude Liidu keskvoim saab õigused, mida delegeerivad talle liitu kuuluvad.
— Eesti ja teiste liiduvabariikide kodukorduse säätamine, et tagada palikonna poliiselanike õiguste realiseerimine.

— õigusriigi loomine, selleks vabariigi ja liidu uute konstitutsioonide väljatöötamine ja vastuvõtmine; stalinlike kurjategijate avalikustamine.

Eelkõige ja eriti tahan rõhutada radikaalsete majandusreformide läbiviimise vajalikkust. Aluseks töөлisele reformile majanduses peab saama läemajandava Eesti programmi ja sarnaste komplekssete reformide programmiid teistes liiduvabariikides.

Leiati, et LMET pole võimalik ellu viia ümberkorraldusteta põllumajanduses. Maamehena pean tähtsaks järgmiste probleemide lahendamist:

— omandivormide ja tootmisviiside mitmekesisuse kehtestamine ning neile võrdsete poliitiliste ja juriidiliste garantiide andmine;
— kõrgtehnoloogilise rakendamise põllumajanduses, selleks tõhusades riiklikku abi,
— ökoloogilaprobleemide lahendamise riiklikul tasandil ja koos tootmise arendamisega ökoloogilise ohusse kindlustamine,
— mahetöölumajanduse arendamine, selleks riiklikul tasemel tehnoloogiate väljatöötamine ja arendamine.

Ja veel: rahva varustamine toiduainete ja ravivahetbeaupadega peab olema nõukogude võimu üks põhülesanne. Riik, rakendades vastavat majandusmehhanismi, peab võimaldama inimväärse elu meie maal.

Lugupeetud valijad! Minu põhimõtted ja elukogemused lubavad öelda et ilma majanduspoliitika radikaalse muutuseta ei lähe elu Ees-

timaal paremaks. Mul oleks hea meel kui mitmed asjad oleksid meie maal nii nagu meie kolhoosis. Mõned näited:

— keskmine palik 373 rubla, noore pere toetuseks kehtib kord, kus naine võib laste kasvatusmises olla kodus 3 aastat, saades ühe, kahe või kolme lapse eest toetust vastavalt 50, 75 ja 100 rubla; kolmanda lapse sünni puhul ühekordne toetus 1000 rubla.

— pensionäride olukorra parandamiseks kehtib mel pensioni alammäär 100 rubla.

26. märtsil toimuvatel valimistel on Teil, austatud valijad, õigus teha valik N. Jessipenko, T. Made, A. Mati, F. Unduski ja minu kandidatuuri vahel. Soovim Teile ja Teie peredele head tervist ja inmilliku õnnei!

● VIIS MEEST VOISTLEVAD. MIKS MINA VALIKSIN B. GAVRONSKI!

PEETER ALBI, Vao kolhoosi esimees: põllumehed peaksid Moskvas olema vägriiselt esindatud. Kui maapildamine teiste meeste hooldeks jätta, siis on läbikukkumine kindel. Kõrvalseisja ei oska otsustada praeguse põllumajanduspoliitika üle, rääkimata tuleviku kavandamisest.

ANTS LEMMETS, firma kommertsdirektor: Moskvasse on vaja tegu-demineerit, kes orienteerub hästi nii poliitikas kui majanduses, tunneb sealseid võimukoridore ja valdab täiuslikult vene keelt. Boris Gavronskist tuleks edukalt tegutses saadaik.

Tiit Made...

...ja Feliks Undusk.

KEVAD SÜDAMES?

Meie keelde on tagasi tulnud sellised sõnad nagu headus, halastus, kaastunne. Meeles on nad meil ikka olnud, kuid hall igapäev surus alla igasuguse piüu neid kasutama. Vast ehk kodu, perekonnaring oli see viimane kants, kus mõistete „hea inimene” ja „lihtsamelne inimene” vahele paralleele ei tõmmatud.

Uhel pool on valitseva režiimi tehtud konkreetseid kuriteod, teisel pahupidi pööratud arusaamad heast ja kurjast, ning vaimu- ja meelelaadi vägistamine. Kumb on laastavam?

Harjusime ja, mis siin salata, oleme siiani harjunud mõtte- ning tegutsemisviisidega, mis 50 aastat tagasi ilmvõimatud tundunuksid. Kas katk on peatatud? Kas saame terveks? Aga meie lapsed?

Lapsed on meie tulevik. Läägevõitu loosung? Seda küll. Aga sellepärast, et sõnad ja teod pole koos käinud.

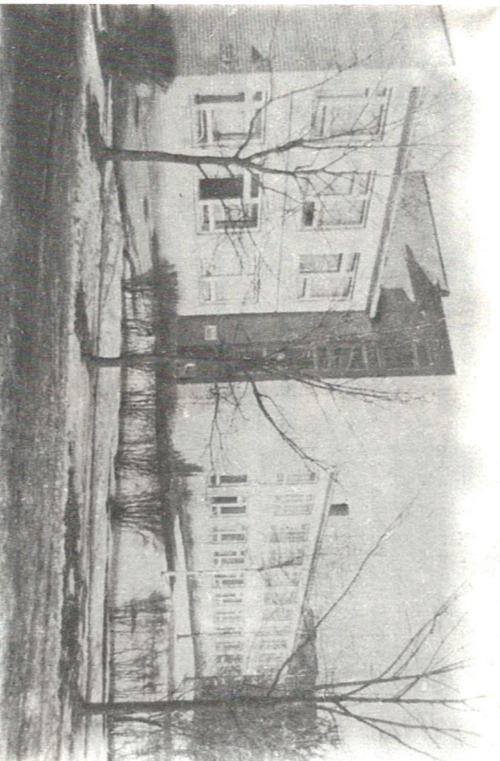
Me kogusime kingitusi ja riideid Nicaragua ja Armeenia lastele. Aga eesti lapsed? Miks nutab kolme-nelja aastane tüdruk õhtuhämaruses suure, raske uksega maja eest? Miks pole kaheistaastasel poisil oma südamevalu kellelegi kodus rääkida? Ja kõige tipuks — miks röövitakse rinnalapsi?

Midagi on valesti. Midagi on väga valesti!

Sellel leheküljel on nii head kui halba meie lastest, seege meist enestest.

Me tahame paremaks saada. Selle uue Eesti jaoks, mis kunagi ikka tuleb. Kindlasti tuleb!

ENE KESLER

KÕIK ALGAB KODUST

Viimastel aastatel on märgatavalt muutunud maa sotsiaalne ilme. On muutunud olustik, parenenud maotöötajate materiaalne kindlustatus. Kõik see on mõju avaldanud ka laste kasvatusele.

Lapse arengumist mõjutab oluliselt kodu kasvatuslik, majanduslik ja olmeline külg. Perekonnas arendavad ja õpetavad vanemad oma lapsi elukogemuste, pedagoogiliste teadmiste ja oskuste näljal. Suurt mõju avaldab lastele vanemate ja teiste perekonnaliikmete (vanaema-vanaisa, vanemad õed-vennad) isiksus, eluhoiak ja väärtushinnangud, ka see, millele on suunatud vanemate jõupingutused, huvid ja püüdlused. Eriti suurt mõju avaldavad lastele vanemate omavahelised suhted. Need suhted loovad perekonna emotsionaalse-

moraalse palge, see omakorda avaldab mõju lapse kõlbluskasvatusele.

Lapsevanemad peaksid endale teadvustama, mida püüda lapse kõlblisel kasvatamisel põhiliseks: kas lapsega suhtlemisel valitseb vanemate vahel üksmeele; millises olukorras on laps aktiivne, algataja, tähelepanelik, hea ja hoolitsev; kuidas saavutada, et lapsed austaksid vanemaid inimesi; kuidas kujunevad lapse suhted õdede-venadega, kuidas nad omavahel mängivad; kas suuremad lapsed hoolitsevad nooremate eest; mida lapsele lubatakse, mida keelatakse, missuguseid vahendeid kasutatakse karistamiseks ja tunnustamiseks; kellega jagab laps oma muresid ja rõõme?

Väike-Maarja kolhoosi lastepeevakodu juhataja
MALLE KUTZOV

Laste perinataalse suremuse poolest on Väike-Maarja piirkond rajoonis esikohal. Mis siis on perinataalne suremus? See on loote surremus üsasi ja kuni üks nädal pärast sündi. 24 juhu sisse, mis „Viru Sõna” artiklis märgitud, kuuluvad ka Laekvere ja Rakke ambulatooriumide teeninduspiirkonnas sur-

tab naiste väheseid teadmisi rasedusvastaste vahendite kohta. Ses suhtes on soovitav nõu pida da günekoloogi või ämmaemanda-ga. Eriti õhtlik on esmase raseduse katkestamine. Iga järgnev abort kahjustab naise organismi ja loob soodsa võimaluse vaimset ebaterve ja väärarenguga lapse

immunoloogiliste uuringute abil täpsustatakse platsenta talitlust, ultrahelidiagnostika aitab määrata loote suurust ja väärarenguid. Juba raseduse varases järgus on võimalik geneetiliste kaasabil diagnoosida loote arenguhäireid ja otsustada, kas raseduse säilitamine on põhjendatud. (Võimalused ja ka

teadmised selliste uuringute tegevamiseks ämmaemandal muudugi puuduvad.)

Loote seisundi süvendatud diagnostika on vajalik eelkõige juhtudel, kui on olemas kõrgendatud risk haige lapse sünniks.

Seda, kas naine võib saada emaks või mitte, peab otsustama

enne rasedumist. Kui naine on haige, kuid rasedus ja sünnitus pole vastunäidustatud, tuleb naist eelnevalt ravida ja raseduseks ette valmistada.

Väike-Maarja Jaoskonnahaigla
peaarst, pediaater
ENE KINKS

MÕNI SÕNA SELGITUSEKS RAJOOONI PEAAKÜŠÖÖRI- GÜNEKOLOOGI KIRJUTISELE „VIRU SÕNAS”

nud lapsed. Põhjusteid, miks laps üsas sureb, on palju ja alati polegi võimalik konkreetselt põhjust öelda. Tavali-selt on mõjunud põhjuste kompleks.

Rasedust kahjustavate tegurite mõju lootele on seda suurem, mida noorem on loode.

Juba tütarlast tuleb vaadelda kui tulevast emat, sest ainult terve naine saab sünnitada terve lapse. Sugu-gugi vähemtähtis pole mehe tervis, kellelega laps muretsetakse.

Noorte seas on laialt levinud suitsetamine ja alkoholi pruukimine, mis kahjustavad sugurakke ja südameilnast. Vähe soovitatase liikuda ja sportida. Koolis on küllaltki selliseid tüdrukuid, kes iga hinna eest püüavad võimlemistun-nist eemale hoiduda. Sugueluiga alustatakse noorelt, samas ei teata rasedusest hoidumisest midagi. Suur abortide arv rajoonis näi-

sünniks.

Vähemtähtis pole ka keskkond, kus naine elab ja töötab. Saas-tunud keskkond avaldab lootele kahjustavat mõju. Kindlasti etendas oma osa Tšernobõli katastroof (vt. ka „Noorte Hääl” nr. 23, 28. jaan. 1989, „Sündida, et elada”. Toim.). Tähelepanu tuleb pöörata naiste töötingimustele. Loote arengule pole soodsad külmad või liialt kuumad tööruumid, vibratsioon, raske füüsiline ja öötöö, töötamine mürgiste ainete ja kemikaalidega, tööseistes jm.

Märkimata ei saa jätta ka meditsiinilise abi osa terve lapse sünnis. Kahjuks on meie kolme — Väike-Maarja, Laekvere ja Rakke ambulatooriumi teeninduspiirkonnas naised enamasti vaid ämmaemanda hoole all. Tänapäeval on saanud võimalikuks loote elutegevuse jälgimine vastavate aparaatide abil, loote kardlograafide teostamine. Blokkeeriliste ja radio-

Dr. Ene Kinks vastuvõtul.